Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Hà-nội mua báo tại hãng báo hoặc có người đem báo đến tận nhà	Người đem báo đến nhà	Gửi đi các tỉnh	Gửi đi Lào, Trung-kỳ và các thuộc-địa Pháp	Ngoại quốc
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các hàng và các công sở		8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	
Sáu tháng . .	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng . . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng. . .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DÉPÔT LÉGAL
IMPRIMERIE
1060

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Thể-lệ mới về việc tuyển lính

Mới đây quan Toàn-quyền đã tuyên-bố tại Đông-dương một tờ chỉ-dụ mới của quan Giám-quốc định về việc tuyển lính tại xứ này. Nguyên là các đạo chỉ-dụ cũ chỉ nói đến việc tuyển lính trú tại địa hạt trong nước mà chưa nói đến việc trú tại ngoài địa-hạt, nhưng từ khi có cuộc chiến-tranh Âu-châu đến giờ, các binh lính ta đã nhiều phen vượt biển dự một phần về vang trong việc chiến đấu, thì các thể-lệ cũ lại có điều chưa được thích-hợp, bởi vậy quan Thượng-thư thuộc địa có xin sửa đổi lại mấy khoản xem ra cũng lợi cho những người ứng mộ lắm.

Cứ như chỉ-dụ mới ấy thì việc tuyển lính từ nay có ba cách : một là gọi theo như lệ cũ, hai là tuyển những người tình nguyện ra ứng mộ, ba là nhận những lính cũ xin tái đăng.

Cái thời-hạn của hạng thứ nhất tức là hạng cưỡng-bách phải ra lính, ngày xưa năm năm thì nay rút làm bốn. Mỗi năm gọi bao nhiêu thì quan Toàn-quyền tùy theo tờ tư của quan Thống-soái mà định. Những người được miễn ra lính thì cũng do quan Toàn-quyền định chiếu theo ý-kiến quan Thống soái.

Những người đã tình nguyện đi tòng chinh được ba năm trong cuộc chiến-tranh 1914 - 1918, bắt cứ là chức gì thì cũng kể như là đã làm trọn việc lính rồi.

Còn như việc tự ý ra ứng mộ thì kỳ-hạn là bốn năm, năm năm và sáu năm. Những người bọn thể lệ sau này thì được ứng mộ là :

1° Từ 20 đến 30 tuổi Au-nam.

2° Người sức vóc khỏe mạnh, không có bệnh tật gì.

3° Chưa can án bao giờ.

4° Kiểm-hạnh tốt.

Phàm những người hợp lệ trên ấy là có thể được tuyển cả, chứ không như ngày xưa hạn tuổi chỉ được từ 22 đến 28 mà thôi. Đó là một điều rất lợi cho những người thiếu-niên ngày nay, nhất là những học-trò mới học dở dang, không kiếm được việc làm, có muốn đi lính không phải đợi đến năm 22 tuổi mới được ứng tuyển.

Những lính đang tại ngũ cùng những lính cũ đã mãn hạn cũng có thể xin tái đăng thêm từng hạn ba năm, bốn năm hay là năm năm, mãi cho hết mười lăm năm thì thôi.

Phàm những giấy xin tái đăng là phải tình-nguyện đi ngoài quốc cả.

Nhưng bắt cứ về dịp nào, các binh lính cũng có thể cất đi ra khỏi địa hạt Đông-pháp được. Cái thời-hạn ở ngoại-quốc định là ba năm và không bao giờ có thể ép các binh lính phải ở ngoài thuộc-địa quá hạn ba năm được. Song những người tình nguyện ở ngoại-quốc thì cứ ba năm một lần được phép nghỉ ba tháng, thời-hạn đi đường không kể.

Còn những khoản lương bổng, tiện thưởng, tiền phụ cấp thì xem ra cũng lợi. Ngoại cái tiền lương không kể, phàm những người phải gọi ra lính là lúc đi sẽ cũng được lính mười lăm đồng tiền thưởng, mà những người tự ý ra ứng mộ trong thời-hạn bốn năm thì được lính hai mươi đồng, năm năm được hai mươi bảy đồng và sáu năm được ba mươi tư đồng tiền thưởng, ngỉ là mỗi năm là bảy đồng, là những thời-hạn mà trong lệ cũ không có. Người phải gọi ra lính với người tự ý ra ứng mộ cùng trong một thời-hạn bốn năm mà một người được lính có 15 đồng, một người những 20 đồng, nhưng hạng lính phải gọi ra cũng có thể xin cải làm hạng tự ý ứng mộ, vậy thì tiền thưởng cũng được ngang với số của người ứng mộ, nhưng ít ra cũng phải ứng mộ năm năm, chứ không được cải làm hạng bốn năm, vì cái lệ của mình phải ra đã vốn bốn năm rồi. Xem như vậy thì Nhà-nước có ý hậu đãi những người tự ý ứng mộ hơn, là để cho có nhiều người ứng mộ. Cái số tiền thưởng kể trên ấy, bao giờ cũng giao cho lính một nửa và gia-quyến một nửa.

Ngoại cái tiền thưởng ấy, các binh lính hễ phải ra ngoài cõi Đông-pháp thì lúc khởi-hành lại được lính một số tiền phụ cấp ngang với tiền lương trong một tháng, mà những người phải sang Âu-châu hay là những vùng thuộc về Địa-trung-hải thì ngoài cái số một tháng lương ấy lại được thêm mười đồng nữa, bắt cứ về hạng nào bậc nào cũng đều như nhau cả.

Những người tái đăng được lính tiền thưởng mãi cho đến năm thứ mười hai, cứ mỗi năm là bảy đồng mà ở bên Pháp thì tính là 40 francs.

Đó là kể đại khái mấy điều mới sửa đổi trong cái lệ mới, để cho những người thiếu-niên ta biết, tùy với tư-cách của mình mà ra ứng mộ. Tưởng những người vì học-lực lỗ làng đã quá cái hạn ganh đua với những người trẻ tuổi hơn mình, hoặc là gia-tư bần bách mà không có thể theo đuổi sự học, việc làm không kiếm được thì nên tình nguyện ứng mộ lắm, vì cái lương bổng của một người lính ngày nay cũng đã khá nhiều hơn xưa, nếu tập-tành giỏi thì trong hai năm đã có thể được lon cai, lương mỗi tháng hai mươi hai đồng, rồi lên lon đội mỗi tháng cũng hai mươi tám đồng. Và những người biết chữ thì lại có thể giữ những chức thư-ký, trông nom việc kế-toán, sổ sách, văn văn, và bao giờ cũng chóng thăng chức hơn là người không biết chữ.

Ta nên biết rằng cái chức thầy thông thầy ký ở trong xã-hội bây giờ không còn bóng-bẩy như ở trong xã-hội mười lăm hai mươi năm về trước, mà cái chức-vụ của nhà binh bây giờ quốc-dân cũng đã tỉnh ngộ ra rằng không phải là chức để-hèn gì nữa. Người đỗ thì có, nghề đỡ không có bao giờ. Thả rằng làm một người lính đi đày, đi đỏ còn hơn là để xó vào các sở tư cấu canh lấy một chức thầy ký lương tháng mười lăm hai mươi đồng.

Kỳ-giả viết bài này không phải là chủ-ý cổ-động cho việc mộ lính, vì rằng số người ứng mộ đến nay đã được nhiều lắm rồi, mà có lẽ không cần phải quảng-cáo nữa.

Trước kia nói đến việc đem binh lính Annam sang Pháp thì dư-luận Pháp hình như còn rụt rè, không dám quả-quyết, e rằng lính sang đến nơi, những đều hay không học được, lại nhiễm phải những thói dở, mà khi trở về, lại mất cái tính phục tòng người trên, rồi loạn đến sự trật tự chăng. Những điều ngờ ngại ấy đều là việc lo xa cả, xem ngay những lính tòng chinh bên Pháp trở về mấy năm nay thì đủ rõ vậy.

Vậy thì những người ở các miền đông-đúc ti công việc làm, cũng là những người học-lực dở-dang, nên ra ứng mộ lắm, không những sẵn đồng tiền ăn, mà có vượt biển lại thêm rộng kiến-văn ra nữa, vì những cảnh-vật ở thế-giàn tức là một quyển sách mở sẵn cho trước mắt người đời vậy. Ngạn-ngữ ta có câu « Đi một bước đàng là học được một sàng khôn » là nghĩa thế vậy.

V. Đ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 27 Juin 1923

Một cái nhà báo có đồ

Calcutta. — Một cái nhà báo có Hồi-hỏa đồ, 36 người chết!

Hỏa-tai ở Bắc-kinh

Tin Bắc-kinh. — Hoàng-cung Trung-hoa ở Bắc-kinh bị cháy.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 Juin 1923

Tại Thứ-dân nghị-viện

Hội đồng tối-cao của Thứ-dân nghị-viện đã bỏ ngũ để xét số chi thu năm 1923 ở nguyên lão nghị-viện đã gửi trả lại.

Thứ-dân nghị-viện mong chuẩn một bản luật nói về việc hoãn sự đuổi các người thuê nhà, và một khoản nói về việc cho phép các viên quản-trưởng và xã-trưởng lấy các trại lính bỏ không, để cho những gia-quyến không có nhà cửa dung thân. Nghị-viện lại ưng chuẩn một bản luật nói về việc đặt các phòng Canh-nông, và đem các điền-lệ về những sự rồi ro ấy ra trong khi làm lợp thi-hành vào việc Canh-nông.

Việc trong các bạt trú binh

Vẫn có người hảy-hoạt dụng-cụ. Trong hải-cảng Kaisrahe, có một quả bom nổ. Nhưng âu thuyền ở đấy không cái nào bị hại cả.

Người Đức bắn súng lục vào một bọn quan Pháp. Hai người bị thương.

Đông-minh thương hội-đồng trong hạt sông Rhin định rằng các chỉ-dụ ngày 6 Mai và 22 Juin 1923 nói về việc buôn bán tiền-tệ sẽ không thi-hành trong các hạt có trú-binh.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Sáng hôm thứ tư, đại-tướng Pelé có hội-nghị với M. Hambold và M. Montagne.

Các đại-biểu Đồng-minh chưa tiếp được mệnh-lệnh của bản chánh-phủ.

M. Massigli, tổng thư-ký của hội-đồng giảng-hòa hiện nay ở Paris.

Nhà điện-báo *Havas* nói trước kia các đại-biểu nước Nga được mời đến dự cuộc nội nghị về bản giao-ước nói về các an-bề Đông-âu thì nay cũng sẽ mời đến ký bản giao-ước ấy.

Nước Anh lại đóng thêm tàu bay

Các báo nước Pháp có nói cứ như lời M. Baldin tuyên-cáo tại Hạ-nghị-viện nước Anh thì số tàu bay nước Anh tăng lên làm 52 đội.

Việc lập tòa Nội-các nước Bỉ

Báo *Les Débats* nói về M. Theunis tuyên-cáo rằng ông không nhận việc lập tòa Nội-các nữa. Thì các viên Hành-lý các chánh đảng đã điều-đình cho các chánh đảng hợp ý nhau về cái vấn-đề cải-lương việc học. Sau khi các viên Hành-lý hội-nghị với nhau, xem chừng M. Theunis có thể lập tòa Nội-các được, và thứ nữa này có thể tuyên cáo cải chương-trình lại Thứ-dân nghị-viện.

Capitte ngày 26 Juin 1923

Cuộc thăm viếng Bắc-cực

Tin Rome. — Có tin rằng Amundsen hiện ray ở Wainwright tại xứ Alaska định nay mai sẽ bay đến Bắc-cực. Cái máy bay của ông bị gẫy trong khi hạ thử đã chữa xong rồi.

Việc cấm rượu ở Bon-kỳ

Tin New York. — Bốn chiếc tàu đi qua Đại-tây-dương, đã tới New-York. Trong tàu có chở nhiều rượu cần-niệm. Bốn chiếc tàu ấy hai cái của Anh, một cái của Pháp, và một cái của Ý.

Người làm sở thương-chánh Hoa-kỳ thảo chỉ niêm ở trên tàu « *Barengeria* », và tịch biên lấy rượu, chỉ trừ rượu có đơn nhận dùng vào việc thuốc. Trên tàu « *Baltic* » cũng vậy. Các viên chủ tàu đã làm giấy khiếu nại về việc tháo những dấu niêm của bản chánh-phủ.

Trong một bài diễn-văn của ông Lloyd Georges đọc mới rồi, ông có nói : Nước Anh không nên bất bình về việc lịch biên rượu tại New York. Nước Anh cấm rượu hay không, việc ấy không quan hệ. Người Hoa-kỳ thí nghiệm một việc rất bạo để trừ một cái nạn lớn cần thế-giới ngày nay. Vậy ta phải tán thành cho họ. Nếu luật pháp cần ta sau này có phải đổi, thì ta sẽ thay đổi chứ có cần gì.

VĂN UYỂN

Đề ấm một người con hát tơ lơn, ra dáng kẻn chồng

(Tập kiều)

Sáng đào tối mận lân-la,
Ấu chi cao lớn dẫy đà lắm ai!
Vẻ gì một đóa yêu đào,
Mà cho thiên-hạ trông vào cũng hay.

Trách tình-nhân

Mười

Xót thay chút nghĩa đèo bòng,
Nỗi niềm ngẫm nghĩ trăm vòng vò tơ ;
Ấy ai gio lật giống lừa,
Để ai tháng đợi năm chờ với ai.

Nói

Sắt son vàng đá,
Mới ngày nào gắn bó chuyện trăm năm;
Bỗng đâu sinh ra dọ Việt Tần,
Nào ngờ nỗi trí lăm mà thế thế!
Gớm chưa tỉnh người sao quá lội!
Trách thay trẻ tạo khéo trêu ngươi ;
Có ra chi cái buổi giao-thời,
Mành tình nghĩa xa trời theo ngọn
[sóng!

Thôi chẳng nghĩ chi thêm rối bọn,
Hãy rồn ngồi để ngẫm cuộc trong-lai;
Còn non còn nước còn dài.
Gia-viết, Ph. nh. Ng-duy-Tiếu

Cải chính. — Trong mục văn-uyển số báo 1879 ra ngày 26 Juin vừa rồi, có bài ca « Khuyên bạn làm việc lợi » tác giả là ông Phó-nhom Nguyễn-duy-Tiếu, người sắp chữ xếp lầm tên ký là *Trần tất Đạt*, vậy nay xin cải chính lại cho đúng.

Cái ơn của bác-sĩ Pasteur đối với nhân-loại

Mới rồi bác-sĩ Calmette là phó chủ nhiệm viện Pasteur diễn thuyết tại hội Hàn-lâm Y-học có nói nhờ về các phương pháp gốc ở việc phát kiến của bác-sĩ mà biết như cách tiêm (nuốc, trừ vi-trùng, vệ sinh riêng, vệ sinh chung, v. v. . . các chứng bệnh do loài vi trùng sinh ra giảm đi được nhiều lắm. Ông có chép số người trong các thành thị dân số 5.000 người trở lên, bị hại về các bệnh ấy, trong năm 1890 và năm 1910 thì thấy khác như sau này :

	Năm 1890	Năm 1910
Số rét thương hàn,	5.362	1.792
Bệnh bạch hầu,	6.850	1.325
Bệnh sởi,	7.196	2.339
Ho xiển trẻ con,	731	417
Bệnh hồng chẩn,	2 317	1.559
	22.456	7.432

Xem các số kê trên này thì trong khoảng hai mươi năm giời, số người bị hại về các bệnh ấy giảm được hai phần ba. Đó là nói riêng về một nước Pháp, chứ nếu tính được khắp hoàn cầu, thì trong hai mươi năm giới này, nhờ về các việc phát kiến của bác-sĩ đã đỡ được biết bao là nhân mạng. Thế mới biết cái ơn của bác-sĩ đối với nhân-loại to thật.

Tin Trung-hoa

Ngày 22 Juin 1923

Hương càng đặc điện

Quân Tôn chỉ trong 3 ngày nữa có thể chiếm lĩnh được Huế - chân. Điện-quân đánh được Tạ-vấn-Bình ở Anh-đức

Tin Lê-nguyên-Hồng

Hồi một giờ 25 phút ngày 13 vừa rồi, Lê-nguyên-Hồng đã xuất kinh. Lê-nguyên-Hồng trước khi xuất kinh đã viết thư cho hai nghị-viện và sứ-đoàn tuyên ngôn rằng ở Bắc-kinh không được tự-do, vậy phải đi sang Thiên-tân để hành sử quyền chức.

Trả ấn tổng-thống

Sáng ngày 14, Lê phu-nhân đã tự Pháp-y-viện đem ấn tổng-thống giao trả quốc-vụ-viện.

Lê-nguyên-Hồng tới Thiên-tân

Tối ngày 13 khi chuyến xe Lê-nguyên-Hồng tới Thiên-tân thì có Vương-thâu-Mâu và Dương-đ. Đức đem quân đến đón ấn tổng thống, nhưng Lê không chịu giao.

Lê-nguyên-Hồng từ chức

Đọc điện văn xin từ chức của Lê-nguyên Hồng rất giản-dị, chỉ có 4 chữ : « Nhân cố từ chức » mà thôi.

Nội các hội-nghị

Ngày 18, tòa nội-các hội-nghị đã quyết-định do toán-thể các-viện tạm thay chức quyền tổng-thống.

Khẩn cấp hội-nghị

Ngày 14, hồi 12 giờ trưa, quốc-hội và quốc-vụ viện đã khai khẩn cấp hội-nghị, mãi đến chiều tối vẫn chưa giải tán

Tin Lý-căn-Nguyên

Lê-nguyên-Hồng bảo Lý-căn-Nguyên thay các-lệnh phát bổ, sau bị Anh-trả-cực giữ lại.

Tin Tào-Côn

Tối ngày 13 các chính-đoàn đại-biểu đã sang Bảo-định yết-kiến Tào-Côn để bàn cách duy-trì chính-cục, Tào định do quốc-hội giải-quyết phân-đối việc Trương-thiệu-Tăng về kinh nhiệp chính.

Việc Lâm-thành

Những người Trung-hoa và ngoại-quốc bị thổ-phỉ bắt nay đều được thả cả, thế là pai-ấn đã giải-quyết.

Cái tình-hình kinh-tế nước Pháp trước lúc chiến-tranh, giữa lúc chiến-tranh cùng sau lúc chiến-tranh (1)

(Tiếp theo)

Chiến-cục đã xong, từ ruộng nương nhà cửa cho đến thương-điếm công-trường đâu đâu cũng cần phải chỉnh lý, nên cái số hàng hóa nhập cảng lẫn lộn gấp mấy trước ngày, coi cái bảng thống-kê giá hàng non xuất nhập cảng trong khoảng năm 1919-1920 như sau này :

Năm 1919 :

Hàng hóa nhập cảng 37 790 triệu quan
Hàng hóa xuất cảng 11.879 —

Năm 1920 :

Hàng hóa nhập cảng 49.904 triệu quan
Hàng hóa xuất cảng 26.894 —

Cái giá hàng hóa nhập cảng sai hơn cái số hàng hóa xuất cảng về năm 1919 tới 24 000 triệu quan, về năm 1920 tới 23 000 triệu quan, so với trước khi chiến-tranh thì lại lên đến quá gấp mười cả ; lại xét đến cái lượng hàng-hóa xuất nhập trong khoảng hai năm ấy như sau này :

Năm 1919 :

Hàng hóa nhập cảng 38.447.000 tấn.
Hàng hóa xuất cảng 5.520.000 —

So với trước khi chiến-tranh, cái lượng thâu nhập còn không sai mấy, mà cái lượng thâu xuất thì giảm đến gần quá nửa. Tại làm sao lượng hàng thì ít mà giá hàng thì tăng lên nhiều đến thế ? vì trong khi chiến-tranh, các nước hiệp-nước giữ cái ngũa đồng-cừu, về vật-chất, về tinh-thần, đều giúp đỡ cho người Pháp hậu lắm, nên tiền tệ của nước Pháp hồi-đoái trong thế giới day-trì được hiện trạng mà không đến nỗi suy-sụp bao nhiêu, nhưng chẳng qua cứu-tế được tạm thời, chứ kỳ thực nước Pháp bấy giờ hàng hóa thâu nhập đã qua cái số tư-bản vốn có ở trong nước, tiền tệ mất giá là cái lẽ tất nhiên, gia-dĩ hòa nước định rồi, Anh Mỹ hai nước cho là cái nghĩa-vụ hiệp nước đã hoàn-toàn không gia-tâm viện-trợ nữa, thành ra cái giá đồng phật-lăng (quan tiền Pháp) theo cái xu-thế kinh tế tự-nhiên, càng ngày càng hạ mãi ; coi cái biểu hối-đoái trong khoảng năm 1919-1920 như sau này :

Tháng ba năm 1919 :
1 đồng boòng vàng Anh giá đến 28 phật-lăng.
1 đồng vàng Mỹ giá đến 5,40 phật-lăng.

Tháng tư năm 1920 :
1 đồng boòng vàng Anh giá đến 67 phật lăng.
1 đồng vàng Mỹ giá đến 17 phật-lăng.

Cái giá phật-lăng càng ngày càng hạ sụt xuống như thế, cuộc kinh-tế trong nước tài nào cho khỏi khủng-hoảng ; vậy mà nước Pháp chỉ phải lăng tăng mất một hồi ngắn ngủi trong hai năm, đến năm 1921 đã khôi phục được cái tình trạng cũ như trước lúc chiến-tranh, trong kỳ ba tháng cuối năm ngoái, cái ngạch hàng hóa thâu xuất nhập cảng lớn lắm ; tính nội cái phần tháng 11 toán nhập đến 25.000.000.000 phật-lăng, thì xuất cũng đến 27.000.000.000 phật-lăng ; cái bảng hóa xuất-cảng của nước Pháp bây tâm năm nay không bao giờ chỉ số cao được với thế ; so với trước lúc chiến-tranh một năm, số bảng nhập cảng hơn được bảy trăm mười bốn vạn sáu ngàn ba trăm hai mươi tấn, giá một trăm mười bốn vạn sáu ngàn hai trăm vạn phật lăng.

(1) Xem số báo ngày 26 Juin 1923.

Lại xét đến cái chủng-loại hàng hóa thứ nào nhiều, thứ nào ít như sau này :

Hàng nhập-cảng trong năm 1922

Thực-vật	24°/.
Nguyên-liệu-phẩm	59°/.
Chế-tạo-phẩm	17°/.

Hàng xuất-cảng trong năm 1922

Thực-vật	9°/.
Nguyên liệu-phẩm	26°/.
Chế-tạo-phẩm	58°/.

So với trước lúc chiến-tranh chỉ trừ có một hạng thực-vật là vì mấy tỉnh bị tàn phá chưa chiếm tập lại được nên có kém một tí, còn những nguyên-liệu-phẩm, chế-tạo-phẩm đã hoàn-toàn khôi phục như xưa.

Coi thế thì biết cái tình-hình kinh-tế của nước Pháp từ sau lúc chiến-tranh đến giờ đã lại gần tới cái thời-kỳ thịnh-vượng vậy.

Tóm lại mà coi, trước lúc chiến-tranh cái sức giàu có của nước Pháp còn chưa được bằng các cường-quốc khác, lại trải qua cái cách vận năm mươi trời tranh chiến với các cuộc kinh-tế khủng hoảng sau lúc chiến tranh trong hai năm trời mà bây giờ đã khôi phục được lần lần, nông sản một ngày một thịnh, cái sản-nghiệp than sắt một ngày một tăng, nông công đã hưng, thương nghiệp cũng vượng. Vừa rồi một ông nghị-viên về công đàng nước Anh đi đến-thuyết tại quốc-hội cho là cái sức giàu có của nước Pháp ngày nay, trong các cường-quốc trở nước Mỹ ra không đâu sánh tày được; Số-dĩ được như thế là toàn nhờ cái tinh-thần cần kiệm nhẫn nại thân xuất tự do, giàu cảm tinh, hiệu thân nghị, trong phương-pháp, qui trật-tự, hàm tự-trọng, thích nông-tác, chuộng kỹ-nghệ của đặc-tính nước Pháp vẫn có cái đặc-sắc bon người vậy.

D dịch thuật.

Giới thiệu sách mới

Ông Bài-thanh-Văn, nhập tịch Pháp, sáng-lập trường học Âm-nhạc Pháp ở Huế sáng lập trường Âm-nhạc Quảng-đông ở Huế, sáng lập hội Tài-tử bát-bội ở Huế, mông thưởng Danh dự đệ nhị-hạng kim bội tinh, Tương-tế đồng bội-tinh, ngân bội tinh của hội Truyền-pháp học, đệ nhị hạng kim-khánh, đệ nhất hạng An nam long bội-tinh, đệ nhất hạng Cao miên bội tinh, Sowath 1er bội-tinh, Mounisecraphong bội tinh, Vạn-tượng bội-tinh, mới xuất bản bốn quyển sách đề nhan là : Les Montagnes de Marbre de Tourane ; Aux tombeaux Impériaux de Huế Les Temples d'Angkor, relations de voyage ; La France, relations de voyage. Quyển thứ nhất 13 trang, giá bán 0p.15, quyển thứ nhì, 23 trang, giá bán 0p.25 ; quyển thứ ba, 24 trang, giá bán 0p.30 ; quyển thứ tư, 120 trang, giá bán 0p.60 Trong bốn quyển sách ấy ông Bài-thanh-Văn mô tả những sự vật ông trông thấy trong các cuộc du-lịch cả ông tại bản xứ và ở thượng-quốc. Ông viết bằng chữ Pháp, lời lẽ rõ ràng dễ hiểu. Bốn quyển sách ấy thực là một cái quà quí bán cho những nhà muốn biết xứ mình, cùng nước Pháp vậy.

Sách có gởi bán tại bản-quán.

X.

TOA XE HỎA KHI BAY TRÊN KHÔNG KHI CHẠY TRÊN ĐƯỜNG SẮT

Các nhà chế tàu bay đương dự tính chế một thứ toa xe hỏa khi bay ở trên không, khi chạy trên đường-sắt.

Toa ấy đại khái cũng giống như một cái phòng, lúc đi ở trên mặt đất thì lắp vào một cái đế có bánh xe để toa máy kéo đi, đến lúc muốn bay trên không, lại lắp vào một cái đế có cánh, có bánh lái có động-cơ, toa xe-hỏa thành ra một cái phòng ngồi trên tàu bay. Cứ như lời các nhà ấy nói, thì những lúc thảo toa ở đế này ra mà lắp cái đế kia rất êm ái, hành khách ngồi trong toa không thấy đã động chi cả. Dùng thứ toa ấy thì hành trình đường có sông có bể cách trở, hành khách cứ ngồi yên không phải đổi xe. Thế mới biết con đường tiến bộ không biết đến thế nào là cùng.

Phát phần thưởng

Tại trường Đông-ngạc (Hà-đông)

Hôm chủ-nhật 10 Juin vừa rồi, trường làng Đông-ngạc phủ Hoài-đức có làm lễ phát phần thưởng cho học trò. Trường này nguyên là của dân làm ra. Năm học-chánh có bỏ cho 5 thầy giáo về dạy, số học sinh ngót ba trăm, kỳ thi Sơ-học tốt nghiệp năm nay học-sinh trong trường cũng được ba người trúng tuyển. Đó đủ chứng cái kết quả sự học thực đáng nên mừng.

Lễ phát phần thưởng năm nay có phần long trọng, ngoài các trường treo cờ kết hoa đề nghênh tiếp các quan. Tới làm giờ sáng thì có quan chánh Công sứ và quan Tổng-đốc Hoàng quan Phật-Hoài-đức về dự lễ ; khi ấy tan rồi thì quan chánh Công-sứ có đứng lên nói khen mấy lời và khuyến-khích học trò. Rồi ông Tú Phạm-mạnh-Xứng chánh thủ quỹ trong dân có nói mấy câu cảm ơn các quan các ông có lòng trông nom về việc học. Kế đến ông giáo năm đọc một bài *dit-cua* bằng quốc-văn cảm ơn các quan và khuyến học trò. Đoạn rồi các ông giáo cứ lần lượt phát thưởng cho học-trò mỗi đến gần mười một giờ mới xong.

Ở PHƯƠNG TÂY CUNG CÓ CÁCH COI TAY

Cái hoành-văn ở trên các ngón tay người ta mỗi người mỗi khác. Ở phương Tây đã sớm biết dùng cách lấy cái vân ngón tay kỹ để chứng minh người thật hay người giả ; một cái in tay trong giấy căn-cước người ta lại có giá-trị hơn là bức ảnh. Gần đây lại có một người thầy thuốc nước Pháo kêu, người tri-thị với người đề-hiệt cũng trông ra phân-minh nay. Chắc từ đây về sau, muốn xét biết cái tài-năng, cái chủng-tộc, cái tâm-tính người ta, không cần phải dùng phương-pháp gì khác khảo nghiệm, chỉ coi một cái tay là đủ, thế chẳng tiện lắm ru?

NHÀN ĐÀM

Khuyên ai lấy vợ

Bây giờ bước chân ra đường, trông thấy những khách lên xe xuống ngựa, áo mũ nghênh-ngang ! chân tay vung-vẩy ! cười bỉ mắt-lươn ! mồng vênh dâu-cáo ! .. trông hình như không ai có vợ cả ! Nhân lại nhớ một chuyện về đời Xuân-thu nước Tàu : Có anh bồi bắc xe cho ông Yên-tử nước Tề, mỗi khi đóng xe đi, vợ anh bồi ta cứ ý trông theo, thấy chồng làm-lụng tay cầm dây cương, tay cầm roi ngựa, có ý đương-dương tự-đắc lắm ! Đến lúc chồng về, vợ tìn-gửi chồng xin đi .. Chồng hỏi cớ sao ? vợ đáp : « Thiếp nghĩ rằng, Yên-tử thấp-bé, người không đầy sáu thước, thế mà đường-đường làm tướng nước Tề, nổi tiếng khắp trong thiên-hạ ; nhưng mà thiếp xem ông ta lúc ngồi xe đi ra ngoài, hình-dung khiêm-nhún, bộng-dáng dịu-dàng, trông rất mặt bình như lúc nào trong bụng cũng có lo nghĩ !.. Sao mà thiếp trông chàng, người đầy tám thước, phải làm người hầu xe cho người ta ! thế mà xem ý chàng có ý tự-mãn tự-túc lắm ! lại có vẻ tự-đắc tự-kiêu lắm ! Bởi thế thiếp lấy làm xấu-hổ lắm ! vậy phải xin đi !! » Anh bồi ta biết ý, liệu lời yên-ủi vợ ; rồi từ đấy tu-tỉnh giữ-gìn, không ngông-nghênh hợm-hĩnh như trước nữa. Ông Yên-tử thấy vậy, phải ngạc-nhiên hỏi.. Anh bồi ta liệu nói tình-thực như thế. Ông Yên-tử cho là người biết hối-quá tự-tân, có chí thảo-thế có tinh khắc-kỷ ; nói với vua Tề, tiến làm đại phu. — Ôi ! Bà vợ người bồi-lỹ, đem những tiếng vàng thỏ-thẻ mà khuyên nhủ chồng, lấy những lời nói sâu-sắc mà kích-lệ chồng ! Khiến cho chồng biết tỉnh-ngộ điều lầm-lỗi, đổi tâm đổi tính, mà trở lên là người hiền-đức ! Khác nào như người ở trong giấc mộng mơ-màng, mà có chuông đánh thức như kẻ đi lắc đêm khuya mờ-mịt mà có đuốc đưa đường ! Vợ như thế, thật là người khuê-chung-hiền-hữu ! mà thật là người cảnh-sách nghiêm-sư ! Vợ thế mới gọi là vợ ! đàn bà thế mới gọi là đàn bà ! Than ôi thời buồi đời nay ! chồng như chồng ai thời nhiều ! mà vợ như vợ ai thời ít ! tử bực trên cho đến bực dưới, nói hết lời ra, thời tôi không dám nói.. Trách nào lối đọc đường ngang, ngửa xe như nước, chỉ thấy gió bụi mịt mù ! nào thấy có ai là người có vợ !!

H. T. H.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 29 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8! 30

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 29 Juin 1923* : 3°/. 55.95. — 4°/. 1918 61,80 — 5°/. 1915-1916 74,75. — 5°/. 1920 87,50, — 6%. 1920 86,90.

Quan Toàn-quyền Merlin tại Pháp. — Ngày hôm 27 mới rồi, các quan chức công các nhà nông, công thương Đông-pháp hiện ở Pháp có đặt tiệc mừng quan Toàn-quyền Merlin. Quan Thượng-thư Sarraut chủ tọa.

Tin tàu. — Tàu *Amiral Pontg* ở Pháp đến đã tới Saigon buổi trưa ngày 29 Juin 1923

Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong qua Pakhoi, Hoihao và Kouangtchéouwan, đến ngày 1er Juillet hồi 17 giờ sẽ khởi hành.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 6 giờ 20 sáng 1er Juillet.

Lễ phát thưởng. — Sáng hôm nay tại tòa Thượng-thẩm xử việc hộ, hai quan cố-vấn Tridon và Marchal đã làm lễ phát thưởng cho nhiều chức tại tòa Thượng thẩm.

Chớp thử để tuyển người đóng Kim Vân Kiều. — Xin nhắc các vị tài-tử đã có danh-hiệu ghi vào sổ những người nhận đóng các vai trong sự-tích K. V. K rằng đến sáng mai, chín giờ đúng, thì họp tại Văn-miếu (Giám) để chớp thử. Chỉ có những ông nào đã ghi tên vào sổ rồi mới có về ra vào, mà ai có về thì mới vào được mà thôi.

Ông nào có tên trong sổ rồi mà chưa có về thì lại bản quán mà lấy, hoặc đến tại Văn-miếu sáng mai trước chín giờ sẽ có người phát về lấy cho. Vào đàng cửa bên, phố Cao-đài-Minh.

HỘI CHỢ HANOI

Những ngân hàng ở hội chợ, cần 1er Juillet này thì lắt đầu cho thuê.

Cái án Đinh-quang-Chiểu. — Quan phó Đinh-quang-Chiểu đã xin kháng án tại Tòa Phá-án Paris về cái án 20 năm tù đã sai của tòa Thượng-thẩm đã kết nghĩ trong phiên thứ tư vừa rồi.

Xe-lửa trượt bánh. — Chuyến xe-lửa trưa hôm qua chạy từ Hanoi vào Thanh-hóa, khi đến kilomètre 45 + 600 cách gare Đồng-văn một kilomètre, vào địa-phận làng Annhân thì toa máy đề phải một con trâu chạy qua đường sắt, tài-xế đã hết sức hãm lại mà không kịp ; toa máy phải bị bánh đằng sau trượt ra ngoài đường sắt, toa buồng giấy thì trượt bốn bánh và một toa hàng tư cũng bị trượt bánh khách ngã lồng chồng ai nấy thất-kinh nhưng may không việc gì. Máy bị hư hỏng ít nhiều, còn đường sắt bỏng đến ba trăm thước.

Được tin nguy cấp thì lập tức nhà máy Hanoi cho toa máy xuống cứu và trục nhổ-ra bánh trượt lên, cũng may ! xe vừa ở gare mở máy ra, nên chưa chạy nhanh, lúc trượt bánh thì hãm đứng lại được, không những các toa không hư hỏng mấy nỗi mà hành khách cũng được bình-an vô sự, còn hàng hóa thì không hư hại chút cảo, chuyến xe này phải đứng lại đợi chuyến xe ở Vinh ra đến nơi để chuyển hành khách sang chạy được vào Thanh chậm mất ngót ba giờ, còn chuyến xe ở Nghệ thì không có máy kéo thành thử chuyến xe sau ở Nam định lên cũng phải chuyển mà cho nhập làm một với chuyến trước, mãi đến tám giờ rưỡi tối mới về tới Hanoi. Các viên chức Tây Nam coi ở đây đã rất sức đốc thúc, nào trục nào sửa lại đường đến hãy giờ rưỡi tối thì các xe lại đi thông đồng được như cũ.

Kỳ thi thư ký vào ngạch văn tự. Trong số báo ngày 27 Juin bản quán có đăng rằng đến ngày 13 Août tại Hanoi, Saigon, Tourane, Phnompenh, sẽ có kỳ thi tuyển thư ký vào ngạch văn-tự. Thể lệ và chương trình kỳ thi ấy bản quán lục đăng như sau này để những người tình nguyện đi thi không phải đi hỏi.

Hội đồng sát hạch có : Quan phó sở văn tự làm chánh hội đồng, một quan thanh tra hoặc phó thanh tra, một viên tham-tá tây, một viên thư-ký thượng hạng Annam làm hội viên.

Kỳ thi viết các thí sinh ít ra cũng phải đủ 225 điểm mới được vào vấn đáp.

Kể cả kỳ vấn đáp nữa thì hai kỳ đồng cộng ít ra phải 400 điểm mới trúng tuyển.

	Thời hạn	số nhân với
Kỳ thi viết có :		
1° một bài âm tả chừng 20 dòng	1 giờ 30	5
2° Một bài luận Pháp văn ;	2 giờ	6
3° Một trang viết tập kể một câu số	1 giờ 30	2
4 Hai bài tính đố	2 giờ	5
Kỳ thi vấn đáp có :		
1° Một bài tập đọc chữ tây. . .		10
2° Hỏi về địa-dư nước Pháp và các nước lân bang.		4

Lớp dạy chữ pháp trong hai tháng hè.

Bắt đầu từ Lundi 2 Juillet 1923.

Hỏi tại : M. NGUYỄN-NHO

21, Phố hàng Bầy, Hanoi

3621

Các lớp tu-nghiệp ở các tỉnh. — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã đăng tờ nghị-định quan Thống sứ Bắc-kỳ đặt ra các lớp tu nghiệp (Cours de perfectionnement) cho các nam nữ tự giáo các trường Sơ-đẳng Bắc-kỳ. Nay lại đăng tiếp danh sách các viên nào phải theo học tại trường nào. Những người học tại Hanoi phần nhiều là những người đã từng học thể thao ở trường Thể ; học quan binh cả, vì là nữ Học-sinh muốn được nhiều cử luồng tiện, cho nên các viên trợ giáo ở các tỉnh mà cũng có người về học lớp tu nghiệp tại Hanoi cả

Vậy ai hiện còn ở trường mình thì cứ xin giấy đi đường tại quan cai-trị đầu hạt, mà ai đã về nghỉ mà rồi thì cứ việc đến học rồi viết tờ xin giấy đi đường sau cũng được.

Danh sách các viên trợ-giáo học tu-nghiệp nào đăng như sau này :

MM. Vương-đình-Khả ; Ng-xuân-Đệ, trường Bắc-ninh ; Mai-trọng-Lương, Nông-văn-Hương, Phạm-văn-Dang, Nguyễn-văn-Thanh, Hoàng-gia-Lộc, trường Cao-bằng ; Đặng-vũ-Quy, Lê-quang-Minh, Vũ chương-Lương, Vũ-v-Trương, trường Hà-đông ; Ng-đăng-Tân, Hải ninh (Moncay) ; Vũ-công-Quán, Phạm-quang-Thuận, Lê-v-Hợi, Lê-văn Lin, trường Haiphong ; Ng.-ngọc-Đài, Nguyễn-v Trạch, Nguyễn-ngọc-Thanh, Ngô-văn-Tinh, Lê-đình-Quỳnh, trường Hải dương ; Lê văn-Lễ, Lê-văn-Đạo ; Nguyễn-huy-Thanh ; Đặng-trần-Cư, Ng-quang-Sơn, Ng-dày-Hinh-Đặng, đinh-Giang trường Hà-nam ; Phạm-an-Thái, Ng-quang-Bình, Ng-v-Toại trường Hưng-yên ; Hoàng-khắc-Thuy, Ng-đình-Quang, Ng-v-Toại Cương, Ng-kim Trang, Đỗ-nhất-Chân Ng v-Nhân, Lâm-kim-Bang. Mathái-Anh trường Lạng-sơn ; Vũ-đình-Chu, Đặng-minh-Điếu, Trịnh-v-Can, Ng-đình Phụng trường Lao-kay ; Lê-tri-Trọng, Đỗ-v-Lan, Lê-duy-Can, Vũ trọng Quý Nam-định ; Vũ-tin-Tiếp, Phạm-huy-Kính, Ng-v Phác, Ng-hữu-Lâm, Ng-đăng-Trà Ninh-bình ; Trần-văn-Sự trường Hanoi ; Phạm-văn-Đức trường Phúc-yên ; Ng-v-Tông, Lê-văn-Quế, Cao-huy-Chinh, Vũ-văn-Tiêu, Lê-đình Diệp, trường Phúc yên ; Trần trọng-Nga, trường Việt-trì ; Ng-v-Chính, trường Phú-thọ ; Đặng-ngọc-Nhu, Trần-văn-Loan, Ng-xuân Sơn, trường Quảng-yên ; Bùi-v-Bia, Trần-đức-Tông, Ng-v-Hào, Đặng-hiên-Lực, Phạng-ngọc-Loan, Phạm-ngọc-Tân, Ng-v-Thiết, trường Sơn-tây ; Tô-văn-Cảnh, Vũ-duy-Hoan, Ng-trọng-Thụy, Ng-hoa-Ngọc, Bùi-hữu Lịch, trường Thái-bình ; Ng đình-Da, Ng-v Tức, trường Tuyên-quang ; Nguyễn-xuân Thái, Ng-đình-Chinh, Đỗ-linh-Chi, Ng-đình-Biab, Cao văn-Tông trường Thái-nguyên ; Đỗ văn-Phác Nguyễn-đăng-Mai, trường Vĩnh-yên ; Trịnh đình-Rư, trường Bạch-hạc ; Đinh-v-Mão, Đào-như-Panoong Lê ngọc-Sản, Vũ-hữu-Nghi trường Yên bay.

(Còn nữa)

Danh sách học sinh thi đỗ tại trường Lò-đúc. — Theo như tòi hòa trước nay bản quán cải chính lại những tên đăng sai và những tên thiếu ở trong số báo ngày 14 Juin trước.

Cậu Lê-đình-Yên tỉ làm là Yến.

Tô-ngọc-Vận	—	Vân
Ng-đình-Diệp	—	Diệp
Ng-tri-Chinh	—	Chính
Ng-văn-Tú	—	Trư
N.-xuân-Bại (Joseph) in làm là Ng-văn-Đại.		

Sau nữa thiếu tên cậu Ng.-đình-Chính và cậu Ng.-văn-Đại.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Si tình mộng tinh. — Bản quán có tiếp được tờ sâu này gởi cho quan huyện Đông về tích hát giáp ngày Pasteur :

Tôi người Haiphong, nhân dịp được nghỉ mấy hôm, về Hanoi chơi thăm nhà, thấy cáo bạch cổ động diễn tích « Si-tình một-g-linh » của ngài đã soạn để lấy tiền giúp vào các việc phúc, tôi có đi xem cả hai tối, tối lấy làm hậu hạnh làm hay lắm, tối lấy làm thích lắm, mới ban đầu mà việc bát cải lương cũng ngài được hay thế cũng đã là chóng và tiến tới lắm đấy chứ, hay nhất vai bang trưởng, thứ nhì vai Bằng-tâm, thứ ba Nghĩa-hợp. Chúng tôi ở Haiphong cũng đó hội «Quảng-nhã» hội nhạc tây nhưng chưa

(Xem trang thứ ba, nốt theo hết).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

SỐ 10

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-sơn-Cầu dịch thuật

Nàng Bằng-đại-tử nghe nói, nghiêm nét mặt sự lại. Thiên-lồng trông mặt ra chiều giận dữ, lườm nàng mà rằng :

Hay thật ! nói ngọt chẳng được, nói nặng chẳng không nghe ! Nhà ngươi từ bé quen thân, làm mình làm mẩy, vùng vằng vẳng vẳng, nhưng nước lấy ai còn nhịn được ! Mau ! theo ta vào ra mắt thuyền-chủ, một có nữ-công-tử nhà Hoa-thôn bắt-ước vào chơi với một ông thuyền-chủ, phỏng có nhục-mạt gì cho cam. Ta đây lấy bụng tử-tế mà giới thiệu đôi bèo, nào phải có ý chi độc ác.

Bấy giờ những tiếng quát tháo của Cao-tản Thiên-lồng, lanh lảnh bắt tai, khác nào tiếng sét ngang trời, ai chẳng phải rùng mình mất vía.

CHƯƠNG THỨ XVIII

Thiên-lồng kéo nàng Bằng-đại-tử chạy ra phía ngoài, khác nào con mèo tha con chuột, đi qua lần từng giáp bản, bốn bề vắng vẻ không ai. Duy có bóng đèn điện lạnh lùng le-lói, làm chối mắt người. Nàng Bằng-đại-tử trông mặt trông chung quanh mình, không rõi mà run, bàng hoàng lo sợ. Nét mặt ấu sầu ê-ghệt, giọt châu lăm tì tuôn rơi.

Lần thang xuống dưới đây tàu, mở cánh cửa nỗi vào trong một khoang phòng, trong đó lại có một lần cửa khác, mở cửa khỏi, đến một lần cánh cửa gỗ, mở lần cánh cửa gỗ, thì trông thấy một khoang phòng rất đẹp, chỉ vừa đủ mấy người ngồi, góc phòng có một cái giường tấm cùng mấy cái ghế. Những đồ trang sức trong nhà ba bề bốn bên đều thuần một sắc đỏ thắm như máu tươi. Khác nào đương bóng tà-dương, soi đọi lại trước đám rừng thu, là bỗng man-mác.

Bằng-đại-tử đã bước chân vào, ngẫ thấm thuyền-chủ không biết là người thế nào, mà lại ở một gian phòng bố-trí như vậy, rất cách kiểu-sức trong gian phòng, cũng thấy lạ lại lạ mắt. Chân vừa bước vào khỏi, bỗng đợn người sồn-sồn như là bước chân xuống điện Diêm-la, quanh mình lại hình như có ma-quỉ âm người, khiến nàng phải rùng mình ghê thật, trong lòng ngờ-vực, chưa dám nói ra, thì đã thấy Thiên-lồng gọi mà bảo rằng :

Bằng-đại-tử ơi ! nhà ngươi vào đây chắc phải hết cái si-tưởng mong cha nhớ mẹ ! mấy lần cửa đóng, dẫn có kêu gào khản cổ, cũng không ai nghe rõ tiếng gì, mà cho dẫu người trong tàu có nghe rõ được ra, thì quyền-phép cũng ở tay ta, ai dám trái lệnh ta mà cứu giúp nhà ngươi cho được ! nhà ngươi ngồi đó mà coi !

Thiên-lồng nói xong, nàng Bằng-đại-tử nghe hơi chết ruột, ran sự không còn ra bẩu người ! hỏi lão mới lật đật mà rằng :

Thuyền-chủ đối đãi với thiếp đây, còn đợ những trò gì ra đó. Bẩy giờ lòng nàng bối rối, chỉ muốn liều một chết cho rồi.

Thiên-lồng nói :

Cái đó cũng chưa biết ! Thuyền-chủ mấy năm nay có chứng thần kinh, hay phát ra điên-cuồng, vậy nên tiếp đãi với nữ-công-tử thế nào điên đó ta cũng khó lòng đoán trước được. Nếu không có chứng chi độc đữ, thì đó là cái may !

Nàng Bằng-đại-tử nghe nói đến đấy, nét mặt khác hẳn. Thiên-lồng nói :

Đừng sợ ! nguyên trong khi thuyền-chủ phát điên phát cuồng, nếu không có có con gái ngồi kề, thời phát tác rất phiền lão bọc. Song nếu được gần một cô con gái, thời lại bình tĩnh như thường !

Bằng-đại-tử nói :

Làm gì người con gái ? Trời ơi !

Thiên-lồng nói :

Nếu trái ý thuyền-chủ, có ý muốn trốn ra ngoài thì thuyền-chủ sẽ lột da mặt ra đó.

Nàng Bằng-đại-tử nghe lời không còn nói được ra tiếng gì nữa.

Thiên-lồng lại nói rằng :

Sợ hãi mà làm gì ! cần phải tìm phương hòa giải, chỉ bằng nhân lúc đêm thanh người vắng này..... ! ! ! Nếu bỏ lỡ mất thời kỳ, thì chẳng khỏa ra sống phí mất đêm xuân, nghìn vàng một khắc... ! !

Nàng Bằng-đại-tử nghe nói, lạnh ngắt cả người, hoi thở thôn thức như sắp tắt hơi. nghĩ bụng đêm nay là đêm nào, cái sự kỳ của ta đã sắp đến nơi đó. Bỗng sực nghĩ quay mình lại, muốn trốn ra ngoài. Thế nhưng ngay lúc đó, giáp mặt cũng có một người chồm vào, nàng không kịp tránh.

Người ấy chính là viên thuyền-chủ ở dưới tàu !

CHƯƠNG THỨ XIX

Bấy giờ Thiên-lồng đương đứng tựa ngoài cửa kính, mắt trông trừng trừng nàng Bằng-đại-tử, trông thấy về đào thơ liễu yếu, cũng rất đáng thương. Song thấy nàng đã vào trong gian phòng kín này, mà còn nghĩ kế thoát thân, thì lại nghiến răng cắn tức.

Mặt mũi thuyền-chủ, không sao trông rõ, chỉ thấy rậm ria xoắn xuýt, lông là xồm xoàm, rối bời như một bối bòng bong, trông rất ghê gớm, mũi khoằm răng vẩu, mồm ngoách mép tai, chân tay đều mọc lông dài, mình mẩy đầy đa, lưng trần đầu máp, cặp mắt sáng choang như chớp, mình mặc một bộ quần áo tây sắc hồng. Đầu đội mũ Thân-sĩ mũi dỏ.

Mở mồm rú lên mấy tiếng, rồi dương vuốt năm lấy vạt áo nàng Bằng-đại-tử mà lôi. Bấy giờ nàng đã hồn vía rụng rời, ngất đi ngã vật xuống đất, hoi thở còn hoi thoi thóp, tinh thần thì mê mẩn không biết gì !

Thiên-Lồng cái xuống bên nàng, lấy hai tay đỡ dậy mà gọi rằng :

Tỉnh lại ! tỉnh lại ! có chi lại ngất đi ở trước mặt Thuyền-chủ, mau mau dậy mà xem ! nhà-ngươi không biết thuyền-chủ à ? thuyền-chủ chính là một giống động-vật vô nhị ở thế gian này đó ! Hoặc hễ cho là giống ư vượn, hoặc lệ gọi là người rừng, cũng có người cho là loài thổ thuộc về nhân loại. Đỡ ăn thức uống, cũng rất ngon lành, uống chỉ uống nguyên rượu Bạch-lan-địa cùng rượu sâm-banh, mà nhất là các thứ rượu mùi thì lại càng thích lắm, còn ăn thì bất luận rau, rau, thịt cá, đều ăn tạp nuốt phăm ! cũng chẳng như người, thường chỉ khác lúc ngủ thì thích gối đầu bằng con gái ! ba hai ! cũng là một cái thú ! các nhà động-vật-học cận kim, còn chưa tra cứu được học thuyết định xác, còn thiếp thì đã biết rõ được thân chất người rừng là thế, song cũng chưa rõi mà phát-minh ! Tiếng nói đã chẳng khác không thông, song cũng rất khôn ngoan tinh quái. Khéo biết được ý chỉ-nhân sai khiến, chỉ có cái tính tàn khốc, là không sao dạy bảo cho khỏi cái được đi. Thiên-lồng vừa nói, vừa lấy tay xoa vào đầu con người rừng, ra chiều phỗ-dụ.

Nàng Bằng-đại-tử bấy giờ đã dần dần hồi lại, hơi thở đã thấy mạnh, song còn chưa dám mở mắt ra nhìn.

Thiên-Lồng lại nói :

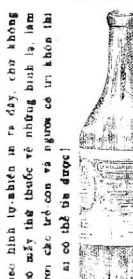
Nó đã tàn-khốc mệt đầu, song đối với thiếp rất là ăn thuận ; bảo sao nghe vậy, đã từng nhỏ nó mà hàng-phục được bao phiên những hàng anh-anh, không ai là lọt khỏi tay ta. Còn những quân đầy tớ người nhà hoặc con con-vọng điên gì, tức là đến hai bàn tay có mọng rất sắc của người rừng, xé thịt ra từng mảnh ! đã cho sức vóc khỏe mạnh, cũng khỏn đường sự lại, khó nỗi trốnh qua...

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mê thượng-hạng
Mặt vỏ kim có chất dạ-quang
BẢO HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5 $ 00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2000

Rượu hồ-đào
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không nhà có mấy thứ thuốc về những bịnh là làm trẻ con, chớ trẻ con và người có tuổi không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-Định thứ ba, tôi Hội-các phụng lời chỉ-dụ rằng :

Chiếu nay đặt ở các phòng của MONTÈS cai-ông, có chữ nôm một thứ rượu bổ đã lâu ngày đáng quí, bổ, dễ uống, dùng nên giữ-lâu, trước-lạ phải thì giữ cho qui-ông-phòng chế-ông để tỉ thành-gid.

Khâm thử.

. Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ về trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thuốc có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin coi kĩ cho ở trong thấy in tờ báo này.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho hỏ ký-lưỡng có tiền gửi thư giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua hẳn thì tính từ tiền hoặc nửa một tháng tây trở đi cho tới

cải được điện nói giọng hát như của mấy tay tài-tử ở trong vỏ tuồng cải ngài.

Vậy nay nhân dịp nhà hát tây Haiphong bỏ vắng, mời ngài cùng với các ông tài-tử bội Tri-hóa xuống hát chơi một lối, trước là giúp việc nghĩa, sau nữa lâm gương cho đồng bào để chúng tôi bắt chước noi theo con đường cải lương tiến bộ qui hóa của ngài. Nay kính thỉnh

Ng-xuân-Quí
Commis des Douanes à Haiphong

Tòa thượng-thẩm. — *Tiêu tiền công* — Nguyễn lý tuồng làng tên Ng-văn-Tồng là chánh tổng, từ chức. Trong khi đợi bầu người khác thì tên Tồng lấm tạm thay dân, dịp làng giao sổ bổ thuế, thì biên thêm vào 100 đồng rồi thu tư tiêu, nói dối là sổ tiền ấy làng bổ, để chữa đỡ thẹn. Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt tên Ng-văn-Tồng 1 năm tù và bắt phải bồi 100 đồng trả làng. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù xuống 2 tháng án treo và y tiền bồi thường.

Hành-hung — Vì việc tranh ruộng tên Hoàng Trà và tên Hoàng Xộ đánh hai bố con người làng bị thương đau. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Trà 2 tháng tù và 10 đồng, tên Xộ 1 tháng tù.

Ăn đất. — Nguyên làng Lão-phú với làng Thái-lai có tranh nhau một khu ruộng. Quan có cử tên Nguyễn-phương-Khiết là ký-đo đi đạc chỗ ruộng hai làng tranh nhau rồi họa đồ bản để quan xét. Nhân dịp có làm việc ấy, tên Khiết ăn đút của làng Lão-phú nói đối làm cho được khu ruộng tranh nhau ấy. Khi có án xử làng ấy không được nhưng, bọn ký lý làm đơn kiện. Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt tên Khiết 100 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Chửa khi giới — Tên Bài-xuân-Hiệp bị cáo về việc khai tăng tuổi ở tờ khai sinh phải tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt 8 ngày tù, được thả, vì xé không đủ chứng cớ.

Ăn cắp hành hung. — Tên Ng-v-Nam ước Lan ăn cắp thóc của hai người làng giềng tên là Nguyễn-văn-Đỉnh và Nguyễn-văn-Bộ. Khi hai người ấy lăng mạ đứa ăn cắp thì lên án nhờ sinh sự đánh bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Lan 3 năm tù về tội ăn cắp và 2 năm quản-thúc vì tên ấy tái phạm. Tòa Thượng-thẩm y án.

Mẹ mìn hành hung. — Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Lê-văn-Tràng tức xã Trang 5 năm khổ sai và 10 năm quản-thúc về việc khuyến dụ mấy người con gái ở làng lên ấy đem đi, ăn cắp những đồ đạc và lại đánh những sự chú nữa. Tòa lại bắt tên ấy bồi 3 0 đồng cho bên nguyên đơn. Tòa Thượng-thẩm y án.

Học-trò ngáy nạp. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Nguyễn-ngọc-Liên 6 ngày ở án treo và 10 đồng về tội lăng mạ thầy giáo. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tù lên 15 ngày, nhưng không cho án treo và y tiền phạt. Thật là phải lắm.

Ăn cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Trần-văn-Chiêu tức Nguyễn-văn-Tuy khổ sai chung thân, Vũ-văn-Thịnh, Lê-ngọc-Hoan, Vũ-văn-Công mỗi tên 15 năm khổ-sai và tên Nguyễn-văn-Tuệ 5 tội đồ về tội ăn cướp mấy nhà về hạt Phủ-từ. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Tuy, tên Hoan giảm cho tên Thịnh, tên Công 5 năm khổ sai và tha cho tên Tuệ vì không đủ chứng cớ.

Mông thường thuộc-địa bội-tinh. — M. Ng-v-Hoạch ở làng Truyền-mỹ tổng Thịnh đức, huyện Phú xuyên, (Tỉnh Hà-đông) từng sự tại phủ Thống sứ, trước đã được thưởng cửu-phẩm đội-trưởng. Quản-công-bội-tinh, chiến-thắng-bội-tinh, nay lại được thưởng thêm thuộc-địa bội tinh.

Nguyễn-văn-Hiền

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cả Duvone-nã-Thạc dịch

Giá mỗi quyển..... 0$20
Tiền cước mỗi quyển... 0.12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của báo quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thanh
63, Rue du Coton, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Vô-cảm đỡ. — Có Trần-thị Cung, 22 tuổi, nhà ở phố Ionkinoise, đem lại nộp sở Cẩm một cái vé cẩm đỡ, nói rằng đã nhặt được ở đường cái.

Xe đụng nhau. — Hồi 6 giờ chiều hôm thứ tư, người làm việc sở Thương chính đi xe đạp đâm nhào vào xe ô-tô của một người Tây. Lúc người ta nâng người ấy dậy thời xem cũng không can gì cho lắm, nhưng người ấy đòi đưa vào nhà thương nhà nước, nên chính ông ấy đi đưa vào bắn hoi.

Ăn cắp dây thừng. — Tên thợ sơn Nguyễn-đình-Lợi, 15 tuổi, quán làng Gia-lâm, coi việc ăn cắp dây thừng mà những tàu Messager et Maritimes đã có đơn kiện, thời nay bị tống giam tại sở Cẩm.

Mất trộm. — Có đơn trình của M. Pegam huy-Quán, nhà ở Hạ lý, rằng đêm 26 rạng ngày 27 có trộm vào nhà lấy mất nhiều quần áo, đáng giá tất cả độ 12 p.

Cột va-li — Tên Trần-quang-Lịch, 20 tuổi và Nguyễn-văn-Quý, 18 tuổi, cùng về nghề nghiệp, phạm tội cây và li của một người đau ba lấy mất 60 đồng khôi nay đã bắt giam tại sở Mật-thám để chất vấn.

Lại chó cắn — Hồi 10 giờ rưỡi ngày 25 trước, có bé Ng-thị-Nhơn, 11 tuổi, cùng về nghề nghiệp, phạm tội cây và li của một người đau ba lấy mất 60 đồng khôi nay đã bắt giam tại sở Mật-thám để chất vấn.

Lại chó cắn — Hồi 10 giờ rưỡi ngày 25 trước, có bé Ng-thị-Nhơn, 11 tuổi, cùng về nghề nghiệp, phạm tội cây và li của một người đau ba lấy mất 60 đồng khôi nay đã bắt giam tại sở Mật-thám để chất vấn.

Việt-Trì

Bị nạn tại nhà máy giấy. — Đỗ-thị Khẩu 16 tuổi làm phu ở nhà máy giấy Việt-trì, quán ở làng Việt-trì, bị mảy kẹp phải bàn tay trái. Ngón tay trỏ bị cụt, những ngón tay khác và mu bàn tay đều nát cả.

Hòa-Bình

Bắn nhầm. — Ngày tháng trước ở xã Vườn-đăng bai Lương-sơn có xảy ra một việc bắn nhầm. Số là có một người xã Kỳ tên là Khìa leo lên cây xanh, lấy lá phủ kín mình lại, để rình các giống chim đến ăn quả cây xanh thì bắn, lúc sắp trời đã chiều chiều, có một người ở là Cần ra suối tắm, trông lên cây xanh thấy lá lô, vì động lá một cái, anh ta tưởng là con cầy leo ăn quả xanh, tập tễnh mang thuốc súng, với vàng về nhà, lấy súng hòng mai (súng Mường) ra ngắm bắn liền, khi bắn vừa rời tiếng súng thì thấy tiếng người kêu, với vàng chạy lại xem thì thấy tên Khìa còn ở trên cây, mà đã bị bắn vào vai bên tả. Anh ta biết rằng đã bắn nhầm, ăn năn không kịp, thì vực tên Khìa về nhà mình, đi lấy thuốc lá đề địt, rồi anh ta lại đem đến nhà thương để lấy dận ra, và đi trình quan trên, may chỗ bị thương kia cũng nhẹ, nên vài hôm thì bình phục như thường.

Thuyền chuyển. — Có tin đồn rằng quan phó công-sứ Tanguerey, sắp đổi đi tỉnh khác. Có lẽ sang dầu tháng thì ngài thượng-lộ.

CẦU-HỌ

Đốt nhà. — Mấy hôm nọ ở ga Cầu-họ có huyện truyền về việc đốt nhà. Nguyên tối hôm 15 Juin vào hồi nửa đêm hai bên hàng phố đề đâu đóng cửa cả thì có một bọn gian phi toan thừa cơ làm càn, nhưng tiếng đinh thấy động sắp sửa đuổi bắt, thì bọn đó bắt việc không thành, bèn đốt một cái nhà về phía dưới nhà ga để làm phương đào tẩu, khi tắn ra đến nơi thì vừa gặp nhà kia phát hỏa bèn nhân nhân lại cứu cho khỏi lan sang các nhà bên cạnh thì bọn đó nhân tiện đường tẩu thoát.

LẠNG-SƠN

Trận mưa vừa rồi — Đêm hôm 23 Juin suốt hạt Lạng-sơn đến Na-cham trời mưa như trút nước, đường nhiều nơi sạt, nước sông Kỳ cùng lên to, đồng ruộng ngập cả, đường xe lửa nhiều nơi trôi, cả đá, chỗ thì 151 trên Kỳ-lừa một ít chỉ còn trơ đường sắt mà thôi, nên chuyến xe lửa số 12 ở Na-cham về Lạng-sơn hồi 5 giờ 35 và chuyến xe lửa số 41 ở Lạng-sơn chạy đi Na-cham hồi 7 giờ 4 phút đều bị chậm hơn một giờ cả.

PHỦ-LẠNG THƯƠNG

Cậu nhỏ thực thà. — Một người lái trâu vào quán lúa nắng nước, lão trở ra bỏ quên trong hàng cái ví nghe đâu có thẻ và tiền. Cậu con trai nhà hàng trông thấy biết rằng ví ấy của người lái không cho giả. Song cậu cứ cố giằng co mà chạy, đi mẹ chửi mắng thế nào cũng không nghe. Con trai một người hàng nước mà không có tổng tham như vậy thì cũng là có lắm thay!

Thanh-giang lại cảo

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-TRỊ

Thời tiết. — Thời-tiết ở ta nay so với mấy năm trước khác nhiều lắm, tháng tư, tháng năm thuộc về mùa hè đáng lẽ nắng và gió nam, nhưng lại phải mưa dầm có khi đến đôi ba ngày luôn, ngoài đồng nước ngập mênh mông trông quang cảnh mà lo cho mùa sắp đến.

Lại thêm một con đường ô-tô. — Hiện bây giờ lại thêm một đường ô-tô thông-thương từ Cửa-tùng cho đến đò cái quan, cứ một ngày xe chạy hai chuyến chở thư từ và hành-khách cũng như xe hơi Phạm-v Phi vậy. Thế thời rất tiện lợi cho khách bộ-hành qua chừng, nhưt là về mùa hè các quý-quan hay đi bóng mát ở Cửa-tùng. Hễn nay lại có nhà nuôi-tằm, có sở Canh-nông có nhà nuôi tằm Logi của Tàng chẳng chóng thành ra một trại chăng cảnh.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Thuyền chuyển. — M. Ng-văn-Lương thư-ký sở Bưu-điện đổi về Bắc-kỳ và M. Lê-v-Vỹ ở Phố-lạng-thương sang thay đã tới nơi.

M. Antoine Loch thư-ký thương hạng tòa Sứ tại đây được phép đổi về làm việc tòa Đốc-lý Haiphong, đã càng quý-quyến đáp tàu chạy Haiphong.

Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp-Việt — Nữa nay trường Albert Sarraut có bốn cậu học-sinh trúng tuyển bằng Sơ-học Pháp-Việt (certificat de fin d'études primaires franco annamites) trong số kỳ có một cậu con M. Ng-v-Lâm thư-ký thượng hạng và một cậu là con M. Đào-đức Nghị quản khán-hộ tại đây. Nghe đâu hai cậu học-sinh đỗ xin quan chánh-sứ cho về học tại trường Bảo-hộ Hanoi sau khi hết vụ nghỉ hè.

Mới tới. — Tàu *Hanoi* tới kỳ vừa rồi có M Ng-v-Sâm khán hộ, trước đã tòng-sự tại đây, nay lại đổ sang làm việc tại y viện Tchékam thay M. Tai-a-Sinh ở Tchékam đổi về Fort-Bayard.

說小今古

Cổ-Kim Tiểu-Thuyết

Bán tại Hiệu **KIM-ĐỨC-GIANG** và các hiệu sách ở Hanoi và các tỉnh Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh, Hà-đông, Thái-bình v. v...

Mỗi quyển giá 0 $ 06. 3622

Hiệu ÍCH-KỶ
Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện tạ, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đầm, bia ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà điều cũng biết.

3964

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾN

soạn

Giá 0$80 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bán-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây cối ở gần các giây cái điện vào các nhà xen cành không được cắn thận, gây nên lắm sự hỉ hiểm nhà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngỡ ai vô ý dụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rắc-rối.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời cáo-bạch mọi lẽ để cho nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho tên ngay cây-cối, khiến cho tỉ giây điện cho đến chánh cây phải cách lí ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không dò được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấp lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)
HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành hình, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ hàng lim, hàng gụ.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

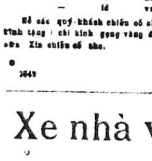
RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 78, Rue des Paniers, Hanoi

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bọn em 8 quan nên không có xin bớt giá mấy cả! 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin miễn cất kính giọng rằng cả hộp xin xem nhẹ cho anh ạ!

Đồng hồ đeo tay nhãn hiệu thấy giờ		giá trước	9$ 40	nay	4$ 40
—	id	có kim ly	6 00	—	3 00
—	id	kim thép và kim vàng	4 80	—	2 80
—	id	vuông thực xinh	3 80	—	2 30

Để các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin tặng 1 chỉ kinh quang vàng đài mãi mãi 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền công sửa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang. HANOI
3949

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

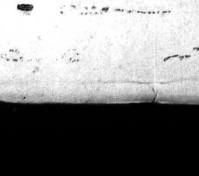
Telephone N° 73
3969

華 **PAO-VA** 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có mang : 1° Một bọn đồ nghề rất tốt như là quả cân chạm rồng, vàng, điển kết thuốc lá, điếu, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ cả ở thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mới lí cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng lây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quê nhân đến bọ mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc vàng, đồng-hồ bàn thờ, đồng-hồ chăm-sóc, vân vân.

4° Một bọn nhẫn cẩn đến sơ, lợ sứ, bát sứ, bộ sứ có thấy-tiêu hay là hãy cứng cứng và sứ bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Đến thứ hàng mới sang kể năm sẽ trình nay chúng tôi xin bán bọ giá, mong các quý-khách nhiều-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Cần cần đề nữ trang, nhẫn bác, ngọc ngà, vàng thì không kì, chẳng nhiều hay ít cũng đều thường cả.

Cần-cáo
MIỄU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28 Hanoi.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu rồng)

Thuốc này thịnh đang làm nổi danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-báu, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị độc nhất. Hãy xin hỏi cho thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà; bệnh thở hổn hển của con gái đến thì; bệnh yếu đuối trong khi cho sữa nghiền, trong khi có cứu cho con bé; bệnh một nhọn quá về sự làm ăn, bệnh ngọc ngứa, bệnh đau lưng, đặt gân, vân vân.

Chỉ dùng vài ống thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu rồng) thì các bệnh ấy đều chuyển hết.

Ở đâu không bán chữ lo (Thư nói bán 650, 2mk)

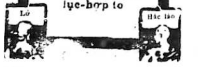
Những chứng da kể trên kia sinh ra có độ là bởi vì sấu máu. Phải bệnh thì ngứa ngáy rất là khó chịu. Muốn chóng khỏi nên dùng thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các lương-y cả toàn-cầu điều cho là công-hiệu nhất. Dùng nó thì bệnh dù mới hay lâu cũng điều khỏi cả; chẳng những chữa được các chứng ấy mà thôi lại trừ cả các chứng đau xương nhức đầu.

Lở	Bắc-Lào
chỉ 21 ngày là rồi	thì 1 tháng

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có phụ chất nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 cen (uống từ 2 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẤM
Công cổ bán tại: Hanoi, Rue CHASSAGNE, Phone Haiphong, L. BOURGUIGNON, Phone, và các hiệu bào chế khác.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mồng mười tháng bảy Tây sau
CÓ BÁN CHIỀU KHÁCH CÁC HÀNG-HÓA SAU NÀY:
Đồ vàng bạc — Nước hoa — Quần áo lót mình
Đồ thể-thao — Các thứ bát đĩa, xoong chảo, cốc
Các thứ khăn — Đồ hàng sắt
Các thứ bàn chải — Các hoa-chất vệ-sinh
Thuốc lào và thuốc lá của Công-ti Pháp

Riêng ở giá thực-phẩm
Có bán rượu bọt và rượu sâm-banh, giá không hiệu nào rẻ bằng
Xin xem giấy khai giá hàng, cùng chỗ bày hàng

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất tiện và rất qui để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi mệt, eôm-yếu, hay-chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

THUỐC THỤT
Injection Peyrard
d'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này
(Theo tờ trình của viện Bảo thuốc ở Alger)

BÁN TẠI:
SPÉCIALITÉS PEYRARD

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CHANSON & THIBAULT
58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mới « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40.

Nay kính cáo

Các bệnh bỏng, thổ, chuốt rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa và bờ hoàn kiếm trông sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY
Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán nẩm nắt lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông-ha nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2013

68 178

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này đăng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra). Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Diễm-tuyết* nghe đến câu ấy, nét mặt bỗng thấy buồn-rầu, rồi hai hàng nước mắt dòng dòng chảy xuống. *Vệ-đăng-nga* vương phi kinh ngạc mà rằng:

— Tiểu-thư ơi! tôi mới được biết tiểu-thư mà dám nói những câu như thế, cũng là cái tội *đường-đột*, nhưng tiểu-thư chớ nghi-ngại, xin cứ giải tỏ nhân tình cho nghe.

Nàng *Diễm-tuyết* lại nức-nở khóc, rồi nói:

— Vương-phi ơi! vương-phi không hỏi đến thì thôi, chứ đã hỏi đến, lại càng khiến cho tôi đứt ruột đau lòng. Số là câu chuyện của tôi, cũng tương-tự với câu chuyện *Phi-giao* vậy.

Vệ-đăng-nga vương-phi nghe nói, lại hỏi phăn kinh-ngạc, liền cầm lấy tay nàng *Diễm-tuyết* mà ân-cần hỏi rằng:

— Tiểu-thư ơi! sự-thể thế nào, xin tiểu-thư cứ nói cho biết!

Nàng *Diễm-tuyết* thổ dài mà than rằng:

— Việc này khó nói quá, vì câu chuyện khi bàng đường, nhưng vương-phi đã hỏi đến thì tôi xin nói thực. Vương-phi ơi! Tiểu-thân *Diễm-tuyết* này nguyên là một vị hoàng-hậu nhà *Nam-tống*, về đời vua *Độ-tôn* Bấy giờ đang lúc quốc-vận suy-vi, chiếc thân liễu-bồ, đã từng ngậm đắng nuốt cay mà chết. Nhưng linh-hồn chưa diệt, cho nên lại được đầu-sinh. Tôi thấy nhà bọ *Lưu* vốn là một nhà tử-thiện. Và lại có lòng trung quân ái quốc, vậy mới giáng-sinh vào nhà họ *Lưu*. Vẫn định đời kiếp luân-hồi, để tu cho thành chính-quả, may mà hai thân tôi cũng song-thuyền, khiến tôi được quyết chí tu-hành. Tuy vậy trải qua một cuộc bể dâu, những điều trông thấy mà đau-đớn lòng, tôi không thể cầm nước mắt cho được!

Nói xong, lại nức-nở khóc hoài. *Vệ-đăng-nga* vương-phi nghe nói, ngỡ ngàng người ra, như ngây như dại, nhìn nàng hồi lâu, mới sẽ cất tiếng mà bảo rằng:

— Nếu vậy thì tiểu-thư tức là *Toàn* thái-hậu đời *Tống*, mà lại là thân-mẫu sư cụ *Hợp-tôn* vậy.

Nàng *Diễm tuyết* gạt nước mắt mà đáp rằng:

— Chính phải!

Vệ-đăng nga vương phi thổ dài mà rằng:

— Tôi vẫn được nghe tiếng *Toàn* thái hậu là một bậc hiền-minh, lại quyết chí tu-hành cho thành chính quả. Khi tôi còn nhỏ tuổi, nghĩ lấy làm khâm-mến bội phần. Chỉ tiếc rằng tôi đã muộn sinh sau, không được cùng cô-nhân tương tiếp. Nay tiểu-thư còn nhớ việc kiếp trước mà ngỏ cho tôi biết thì tôi đây cũng tiểu-thư vị-tất không phải là cũng có tiền-duyên. Tiểu-thư đã là *Toàn* thái-hậu thì ngày nay tôi xin sụp lạy làm lễ triều-kiến.

Nàng *Diễm-tuyết* nói:

— Việc ấy là việc cách-thế, sao vương-phi lại dạy quá lời. Vương-phi cũng chẳng phải người đâu, vậy tôi mới dám đem thiên-cơ mà tiết-lộ để vương-phi biết.

Nàng *Diễm-tuyết* lại sai đem nữ-tỳ pha trà mời *Vệ-đăng-nga* vương-phi uống, rồi hai người lại cùng nhau trò chuyện, bàn về những công-cuộc thịnh-suy thành-bại trong đời nhà *Tống* thuở xưa.

Vệ-đăng-nga vương-phi hỏi:

— Vợ chồng *Hoàng phả thiếu-hoa* như thế, tất cũng là thiên-tiên giáng trần, chẳng biết sao này rồi ra thế nào?

Nàng *Diễm-tuyết* mới thuật chuyện cho *Vệ-đăng-nga* vương-phi biết mấy vợ chồng *Hoàng-phả thiếu-hoa* đều là thiên-tiên giáng-trần cả. Trong khi bị giáng, phải chịu mọi nỗi đắng cay khổ-sở, rồi sau sẽ lại trở về tiên-cung.

Nàng *Diễm-tuyết* lại nói:

— Vương-phi cùng *Hoàng-vương* nguyên xưa cũng là tiên-lại và tiên-*cơ ở Thượng thanh-cung*, vì trông thấy các tiên giáng trần mà động lòng ham-muốn sự vinh hoa phú-quí, bởi thế cho nên *Ngọc hoàng-thượng-đế* cũng bắt đày xuống trần-thế vậy.

Vệ-đăng-nga vương-phi thở dài mà than rằng:

— Vợ chồng *Hoàng-phả thiếu-hoa* là thiên-tiên giáng trần đã đành, còn như vợ chồng tôi mà tiên-thân như thế thì cũng là thật. Tôi không dám hi vọng gì, chỉ xin hỏi trường-hợp tôi là *Hàng khởi-phượng* sau này có về nước được không? Xin tiểu-thư bảo rõ cho tôi được biết.

Nàng *Diễm tuyết* nói:

— Vương-phi ơi! Việc *Hàng* công-tử đi sứ *Cao ly*, chẳng bao lâu sẽ được về triều, vương-phi bất tất phải lo ngại. Khi *Hàng* công-tử về, chẳng những lập nên kỳ-công, mà sẽ lại được phong thái ấp. Còn việc đợi loạn ở *Kim-lăng* kia thì tất phải đợi đến cứu binh của *Hàng-vương* mới xong.

Vệ-đăng-nga vương-phi nghe nói, mừng-rỡ xiết bao, liền chắp tay khấu-nguyện mà rằng:

— Nam vô phật! tôi chỉ mộc-mộng được như lời tiểu-thư nói!

Nói chưa dứt lời thì bỗng trông thấy một người lão-bộc chạy vào mà bẩm rằng:

— Dạ dám bẩm vương-phi cùng tiểu-thư! Có một tên tiểu-nội-giám cảnh-thủ ở mộ *Phi-giao* xin vào yết kiến.

Vệ-đăng-nga vương-phi càng nàng *Diễm-tuyết* ở trong nhà tỉnh thất đi ra. Tên nội-giám nét mặt tươi cười, cái chào *Vệ-đăng-nga* vương-phi và nàng *Diễm-tuyết*, rồi thuật những việc trông thấy từ-tế đêm hôm trước.

Tên tiểu-nội-giám nói:

— Dạ đám bẩm vương-phi cùng tiểu-thư! Đột minh-chân để ở trên áo, đêm qua bỗng thấy phát-quang, lóng lánh 5 sắc. Đến hồi canh ba, bầy-bầy nổi dội, trong bọn chúng tôi có mấy người láo gan đánh bạo ra đứng nấp lại phía sau núi. Sang đến canh tư thì mưa to gió lớn, sấm chớp ầm ầm, có con xích-giao hiện lên, há miệng đớp bọt minh-châu ấy, Vương phi cùng tiểu-thư ơi! Bấy giờ trời mưa như trút, chỗ chúng tôi đứng, nước ngập đến cổ chân, mình mẩy ướt đầm-đìa. Chúng tôi trông thấy con xích-giao đang múa lượn thì bỗng có một tiếng sấm vang rất dữ-dội. Chúng tôi sợ quá, phải ôm chặt lấy gốc cây. Khi mưa tạnh sấm yên, trời vừa sáng rõ, chúng tôi kéo đến trước mộ thì trông thấy con xích-giao nằm cuộn khúc lại đấy, hai mắt mở trừng-trừng. Chúng tôi trước còn khiếp sợ, không dám đến gần, sau thấy hồn không cựa cọ, mới dùng gậy sắt sẽ chọc, thành ra đó là một cái xác con xích-giao. Chúng tôi đến xem tận chỗ mộ-phần thì quan quách bỗng thấy trống không. Thì-thể *Phi-giao* không biết biến đi đâu mà các bộ chân bảo nhập quan khi trước, đều vất tung ra đấy. Quan nội giám *Thẩm-nhân* cũng có phụng mệnh hoàng-hậu đến xem. Khi về phi báo thì hoàng-hậu mừng-rỡ mà phán rằng đó là con xích-giao đã thoát xác thành con phi-long bay về Đông-hải vậy...

(Còn nữa).

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)